

Projektové noviny

www.7zskolin.cz

Číslo 2

8.ročník (2011/2012)

leden 2012

Samostatná příloha časopisu

Z obsahu:

Poznávací vycházka - historie našeho města
Vánoce u nás i jinde
Žákovské práce z hodin češtiny a angličtiny

Poezie na téma podzim, zima
Vánoční tradice
Připravujeme se na projektový den

Automobil

Jsem starý automobil Tonda. V hlavě to mám pomotané, poněvadž mi už je 900 let a divím se, že jsem přežil válku. Jsem smutný, protože mi chybí kamarád, ale dnes mě můj majitel Honza půjčil Patrikovi, aby si mě nakreslil. Moc se mu to povedlo. Doufám, že mi přibude více obrázků do mé garáže. Mám rád Natural 95. Patrik ke mně teď každý týden v sobotu chodí, aby mi kreslil další kamarády. *Patrik Slaviček IV.B*

Hello. My name is Emma. I am nine years old. I am in class 4B. I live in Kolín. My family is very big and funny. We are four – me, my brother, mum and dad. We live in Kolín. We like travelling and cycling. I have got one brother, his name is Paul. He is six years old. He likes playing. My dad's name is Paul. He is 37 years old. He is a bus driver. My mum's name is Kate. She is 36 years old. She is a teacher. We have got a pet. This is a dog. It's name is Sam. He is funny. I like him very much. *Emma Koděrová 4.B*

Pohádka o neobyčejné kobylce z Přibyslavi

Kobylka bydlela ve mlýně, kde měla svůj příbytek. V něm měla nablýskaný nábytek. Měla ráda býlí, bylinky, nechutnal jí pelyněk ani babyka. Vedle ve stáji bydlel dobytek. Její soused býček se přistěhoval z Bylan. Měl lysinu a polykal lýkové klobouky. Obyvatelé Přibyslavi slyšeli, jak každý večer býček vzlyká. Bolelo ho lýtko, protože si ho poranil na lýžích. Kobylce bylo býčka líto, byla bystrá a jak čas plynul, koupila mu plyšáka s lýkovým kloboučkem. Býček byl rád, přestal vzlykat, dokonce ani klobouk nerozžvýkal. Stali se z nich kamarádi a od té doby nikdo neslyšel býčka vzlykat. *Emma Koděrová IV.B*

Básnička podzim, Katka Holubová, 4.B

Fouká vítr, padá listí,
pouštím draka jen to sviští.
Ema vedle na poli,
vyhrabala brambory.

Bukvice a žaludy nasbírané v lese,
potěšila zvířátka i divoké prase.
Ráda chodím do přírody,
kde je všechno barevné.

Sbírám listí, válím sudy,
pak jsem dítě špinavé.

Návštěva muzea v Kolíně

Naše třída IV.B navštívila Muzeum v Kolíně. V doprovodu lektorky jsme si prohlédli výstavu různých předmětů ze středověku, jako např. mince, staré zbraně, šperky, středověký kostým a dělovou kouli. Mě osobně se moc líbil zmenšený model města Kolína

a Kouřimi. Zajímavé bylo vyprávění o mistru katovi, který měl při vstupu do města svou vlastní bránu, nesměl používat stejnou, jako všichni ostatní, protože neměl čisté svědomí a v hostinci s ním nikdo nechtěl sedět u jednoho stolu. Za povšimnutí stála nádoba, nad kterou kropili čerstvě narozené děti svěcenou vodou. Na závěr prohlídky jsme si sami mohli navrhnout vlastní erb. Eliška *Tůmová – IV.B*

Na výstavě se mi líbil zvon, který jsem viděla ve zvonici, kde jsem se byla podívat s mamkou. Zajímavá byla taky dělová koule, která prý když spadne na malý domek, tak ho rozboří.

Vidět jsme mohli také mince, kterými se dříve platilo, rytíře, krásnou starou skříň, a nebo sošku Panenky Marie s Ježíškem. Nejvíce jsem se zadívala na malá barevná okna z chrámu sv. Bartoloměje. V chrámu bych si je takto prohlédnout nemohla, protože jsou vysoko.

Když jsme se dozvěděli spoustu věcí, potom jsme vyšli nahoru a tam jsme si mohli namalovat svůj erb. Taky jsme si mohli vyzkoušet ocelovou vestu a těžkou helmu pro rytíře. Potom jsme šli dolů a paní průvodkyně nám promítla ukázky z chrámu sv. Bartoloměje a z muzea. Nakonec jsme se mohli zapsat do návštěvní knihy.

Jsem ráda, že nás paní učitelka vzala do muzea. Moc se mi tam líbilo a hlavně jsem se dozvěděla spoustu zajímavých informací. Od mamky jsem se ještě dozvěděla, že to byla jedna z nejhezčích výstav a že byla pořádána u příležitosti 750. výročí první písemné zmínky o městech Kolín a Kouřim. Na výstavě bylo k vidění víc jak 50 exponátů z 13. až 15. století. *Kateřina Holubová*

Dozvěděl jsem se o tom, že město Kouřim má 5 bran: Pražská, Kolínská, Malotická a Olešecká. Poslední z nich patřila katovi. Tato brána vznikla u Kouřimského kostela. Brána byla určena pouze katovi, ani v hospodě s ním nikdo nechtěl sedět u stolu.

Dále jsme v muzeu viděli 4 původní ručně malovaná středověká okna, která český národ zachránil před Švédy od zničení. Ale nechyběla ani rytířská zbroj ze 14. a 15. století. A také nám promítali obrázky chrámu sv. Štěpána a věže tzv. Bašty.

Mohli jsme si nakreslit i erb, ale museli jsme o něm něco vědět např. nad erbem by měla být: buď královská koruna, nebo rytířská helma. Erb museli držet erbovní nosiči - nejčastěji zvířata v bojové pozici. Erbovní nosiči byli u králů lvi nebo orli. Nosiči vykračovali vždy pravou nohou! Na erb dávali různé věci, které souvisely s vykonaným dobrým skutkem majitele. Všichni si erb nakreslili a moc se nám povedl. Odnесли jsme si mnoho informací a návštěva muzea se nám velmi líbila. *Tomáš Bukač, 4.B*

Viděli jsme zde model Kolína a Kouřimi v historii, také staré mince, které se vyráběly v Kutné Hoře, starou kolébku, dělovou kouli apod. Nejvíce se mi líbila stará skříň, protože byla krásně vyřezávaná. Poté jsme šli vyrábět erby. Erby mají svá pravidla, např: se můžou používat jen červená, modrá, zelená, zlatá a stříbrná barva. Výlet se mi líbil. *Filip Somberg*

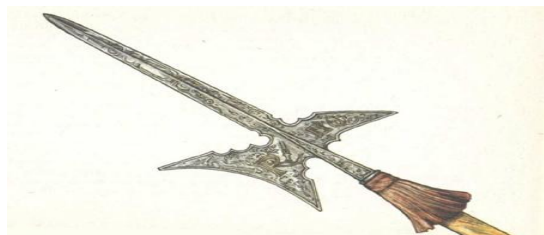
Cestou do muzea jsme měli za úkol pozorovat historické památky. Viděli jsme například bustu Karla Legera na domě, kde se narodil a kde zemřel.

V muzeu jsme viděli model Kolína a Kouřimi 15.století. Mohli jsme si také prohlédnout starobylé mince a výzbroj pro rytíře. Nakonec jsme si směli vytvořit svůj vlastní erb. Každý měl jiný.

Potom jsme se nasvačili před chrámem svatého Bartoloměje. Po svačině nám paní učitelka řekla, že půjdeme na řemeslné trhy. Na půl hodiny jsme měli volno. Po půl hodině jsme se sešli na určitém místě. A nakonec jsme se spokojeně vrátili do školy. *Barča Hukalová 4.B*

Dnešní den byl velmi zajímavý a poučný. Nejlepším zážitkem pro mne bylo to, že jsem si mohl obléknout drátěnou košili. Půjčit si těžký štít, halapartnu, „obouručný“ meč a různé helmy. Líbil se mi také osvětlený model města Kolína a bavilo mne osvětlovat a ukazovat kolínské pamětihodnosti.

Oslovila mě i dočasná gotická expozice. Pro nás všechny bylo úžasným zážitkem vyrábění erbů. Pro můj vlastní erb jsem využil těchto heraldických prvků: na bílém poli červené hroznové víno, zlatý meč s kopím a pestrobarevně oděný rytíř, který je symbolem všestrannosti. Oceňuji také návštěvu řemeslného trhu, na kterém jsme viděli

řadu stánků. Sledovali jsme práci pekařů, cukrářů, hrnčířů, řezbářů a dalších řemeslníků. Na náměstí už byl také připraven vánoční strom, který bude navečer slavnostně rozsvícen. Celý den byl prima. *Vojta Novotný, 4.B*

Nejprve jsme se šli podívat na Židovský hřbitov, ale jen nakouknout přes bránu. Potom jsme se šli podívat na kolínský zámek, který se rekonstruuje. Další památkou byla Synagoga: dříve tu museli být ženy a muži odděleni. V dřívější době byla hodně významná. Nahoře má i hradby. Také hodně navštěvovanou památkou je chrám sv. Bartoloměje: v roce 1349 vyhořel. Obnovoval ho Karel IV. Procházka se nám moc líbila, ale ke konci už byla zima. Byl to hezký den. Zajímavosti: Židovský hřbitov: - v Kolíně jsou dva Židovské hřbitovy: starý a nový, - místo květin se na židovský hřbitov pokládají kamínky, - druhý největší hřbitov. *V.B: Zuzana Dostalová, Lucie Nováčková*

Zima, Eliška Tůmová IV.B

Navštívila nás už zima,
napadl sníh, a to je prima,
necháme již hrátky s míčem,
zamkneme je velkým klíčem.
Vánoční strom ozdobíme,
filet z kapra usmažíme,
když zvoneček zazvoní,
zvědavost nás naplní,
pod stromem je spousta dárků,
i panenka pro Amálku,
pro Bertíka rukavice,
na ty jeho zmrzlé ruce,
všichni štěstím září
s úsměvem na tváři.

Vánoce, Eliška Tůmová IV.B

Nastal čas vánoc,
cukroví voní,
stromček svítí,
zvoneček zvoní
a svíčka hoří,
všichni se radují,
lásku si přejí,
ať zdravíčko všem slouží
a život št'astně běží.

Už je zima, Tomáš Bukač

Už je zima,
je to prima.
S panenkou mě zebe ruka.
Maminka mi řekla "uka",
já ti koupím míč,
ale vrať mi ten klíč!

Vánoce (složil Tomáš s mamkou)

Už se blíží bílá zima,
za kamny nám bude prima.
Pod stromečkem chtěl bych míč,
od pokoje hledám klíč.
Jsou to pro mě velká muka,
třese se mi z toho ruka.
Panenka se na mě směje,
nacházím klíč od pokoje.

Popletené Vánoce, Filip Somberg

Vánoce, Vánoce,
předvídají dlouhé noce.
Děda hodil míč,
tátovi spad klíč.
Sestra venku panenku nechala,
ona zmrzla a popraskala.
Venku zima byla velká,
koukali jsme na okénka.
Sestra pannu dostala
a jen se na ní koukala.

Zima, Veronika Slavičková

Zima zima padá sníh,
pojedeme na saních.
Venku ztratila jsem klíč,
místo toho jsem našla míč.
Rukou hladím panenku,
tu mou sladkou Madlenku.
Lukášek a Terezka
vyhlízejí Ježíška.
V zimě jsou Vánoce,
máme dárků plné ruce.

Lukáš Nykl

Ve vaně se mrská kapříček,
pak nám padá stromeček.
A já dostal míček,
Terezka pannu a klíček.
Cukroví se peče na plechu,
mám takovou předtuchu,
že než se cukroví upeče,
sestra z kuchyně uteče.

Zima, Rejhonová Eliška

Protože panenka měla ráda zimu,
šla ven - a uviděla lamu.
Bála se, šla domů.
Vzala si míč
a její druhá ruka vzala klíč.
Propíchlá ho a lama byla pryč.

Vánoce, Natálka Rejhonová

Míč spadl do okna
a narazil do prkna.
Jednou rukou ho vzali,

Ája Kolovecká

Byla jedna panenka
a ta si hrála v zimě s míčem.
Ruce už jí bolely,
jak je měla ztuhlé mrazem.
Míč jí pořád padal,
když jí mráz bodal.
Už si nechtěla hrát,
tak šla sáňkovat.

Dárky, Barbora Hukalová 4.B

Když jsem byla malá,
dostala jsem míček.
Hrála jsem si s panenkou
a rozsedla si rýček.
Po pár letech panence
byla velká zima.
Dala jsem jí do deky
a začala jí rýma.
Třásl se jí ručičky
a klepaly nožičky.
Za pár let jsem dostala,
nový malý rýček.
Sedla jsem si k domečku,
a rozsedla si míček.

ale hned si zazpívali.
A když se podívali do rozbitého
okna,
viděla najednou máma,

Vánoce, Honza Šimák 4.B

Zima, to je prima,
o Vánocích dárky se dávají.
Rukama dárky rozbálí.
Třeba loni jsem dostal míč
a ségra zase panenku.
Vánoce jsou prima, to Vám
děti povídám.

Zima je tu, to je prima,
fouká trochu meluzína.
Vezmeme si rukavice,
i když míček nemá ruce.
Nasadíme čepičku,
koupíme si jedličku,
ozdobíme stromeček,
osvětlíme domeček,
uvaříme dobrotu,
budeme mlsat sladkosti,
do syta i sytosti.
Zbydou pouze kosti
utřou nos i hosti.
Panenka se podíví,
očka smutně zakříví,
že ji každý ošidí.
Na Vánoce, na Nový rok,
poskočíme o dlouhý krok.
Dobrou noc přeje

že přichází zima.
Když se ráno probudili,
viděli, jak sníh je bílý.

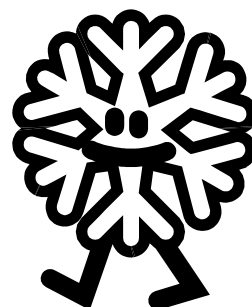
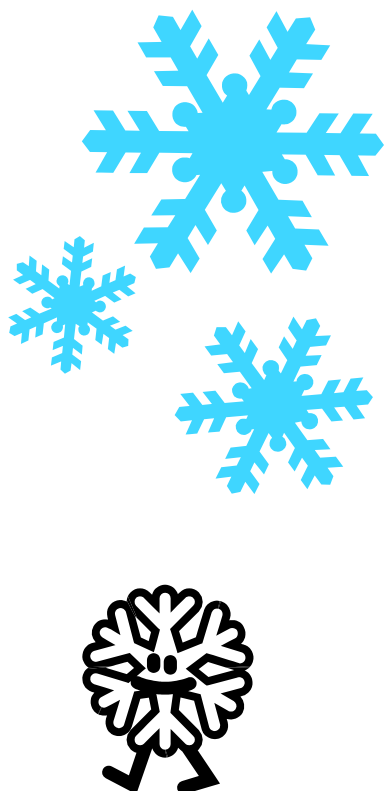
Vojta Barcal

Bláznivé Vánoce, Filip Pros 4.B

Anička dostala k vánocům panenku,
anděl, Mikuláš a čert odnesli
Janinku.
V prosinci jsme byli lyžovat,
Pepík si zatím doma stavěl hrad.
Vánoce byly studený –
ještě že nám šlo topení.
Koukali jsme taky na fotbal,
jak Tomáš Řepka gól rukou dal.
Naštěstí ho neuznali,
sudí ten byl spravedlivý.

Míč, Emma Koděrová 4.B

Míčuda je kulatá
jako celá Evropa.
Pod stromeček dostanu ji,
radost mám
a celou zimu si s ní hraji.
Jednoho dne na Vánoce,
dostala sestra rukavice.
Navlékla je
a šla si se mnou hrát,
celou zimu si v nich užívat.
A tak skončil krásný den,
už se těším zase ven.

Adventní věnec, Napsal: *Vojtěch Novotný*, čerpáno: Internet, vlastní zkušenost

Vánoce - Nejtypičtější symbol Vánoc, zářící stromek, se poprvé objevil v Německu, ale až koncem 16. století. Zvyk zdobení adventního věnce je ještě mladší, přišel k nám také z Německa, ale až koncem 19. století.

Kolo od vozu - Na začátku byl hamburský pedagog a kněz Johann Hinrich Wichern. Chtěl udělat radost svým žákům, dětem ze sirotčince. Na svátek sv. Ondřej (30. listopadu) roku 1839 zavěsil v jídelně kolo od vozu, ozdobené 23. svíčkami, přesně tolika, kolik zbývalo dnů do Štědrého dne. Nápad se rychle rozšířil, první adventní věnec se objevil v kostele v Cáchách, kde už byly pouze 4 svíce, symbolizující 4 adventní neděle.

Tradice Křesťanská i Keltská - Adventní věnec, jak jej známe dnes, tedy ten tradiční, ozdobený větvičkami smrku nebo borovičky, se svíčkami a mašlemi, spojuje několik tradic a symbolů. Tvar kruhu je symbolem věčnosti, koloběhu v přírodě i opakujících se svátků v životě člověka. Věnec byl vždy určen vítězi, tímto vítězem nad temnotu je Ježíš, jehož narození je v adventu očekáváno.

Svíce fialové a růžové - Tak tedy - původně kolo od vozu se přeměnilo ve starobylý slaměný věnec s opletením z čerstvých větví. Teď už jen dozdobit. Podle křesťanské liturgie je adventní barvou fialová, poslední adventní neděle však kněz obléká roucho růžové. Fialová je barvou pokání, přípravy na příchod Krista, pokory a rozjímání, růžová barva symbolizuje naději na blížící se narození Božího syna. Tomu by měly odpovídat i barvy na věnci. Tři fialové a jedna růžová.

Vlastní zkušenost - My jsme letos s mamkou pekli adventní věnec z perníku. Posuďte sami, jak se nám povedl. **Recept na adventní věnec z perníku:**

• 25 dkg cukru moučky
• 3 vejce
• 1 lžička skořice
• špetka perníkového koření
• 5 dkg rozpuštěného tuku
• 10 dkg medu
• 1 lžička jedlé sody
• 15 dkg hladké mouky
• 50 dkg hladké mouky

- 25 dkg cukru moučky
- 3 vejce
- 1 lžička skořice
- špetka perníkového koření
- 5 dkg rozpuštěného tuku
- 10 dkg medu
- 1 lžička jedlé sody
- 15 dkg hladké mouky
- 50 dkg hladké mouky

Postup - Vše zpracujeme nejprve s 15 dkg mouky a vzniklou hmotu vmícháme do 50 dkg mouky. Necháme přes noc odpočinout, druhý den vyválíme asi 0,5 cm silnou placku. Podle talíře vykrojíme věnec, potřeme rozšlehaným žloutkem s vodou a pečeme při teplotě 180°C. Zdobíme citrónovou polevou.

Vánoce, *Tomáš Bukač*

Vánoce jsou křesťanským svátkem a slaví se u nás dne 24. prosince - den před narozením Ježíška. O den později 25. prosince roku 0 se totiž ve městě Betlémě narodilo Josefu a panně Marii dítětko jménem Ježíš Kristus. Vánoční svátky začínají 25. prosince na Boží hod vánoční (v kalendáři označený jako „1. svátek vánoční“) a 26. prosince se slaví svátek sv. Štěpána („2. svátek vánoční“).

Advent Do Vánoc je také zahrnována předcházející doba adventní. Advent začíná čtyři týdny před Vánoci a každá neděle je nazývána jinak – železná, bronzová, stříbrná a zlatá. V této době se na stůl dává adventní věnec, ve kterém jsou 4 svíčky. Každá svíčka představuje 1 týden. Každou neděli od začátku Adventu se jedna svíčka zapálí a až budou hořet všechny čtyři tak bude zbývat týden do Vánoc.

Vánoční zvyky - K Vánocům patří také různé tradice a zvyky. Nejznámější je ozdobení vánočního stromku ozdobičkami, pod který nám Ježíšek přináší dárky. Mohou to být nakoupené nebo vyrobené dárky pro naše nejbližší nebo lidi, které máme rádi. Také si lidé na Vánoce zdobí dveře nebo okna vlastně úplně celý dům. Vystavují si betlémy různých velikostí, které mohou být

papírové, dřevěné i elektricky ovládané. V každém betlémě je vždy Ježíšek, Josef a Marie. Dále jsou tam zvířátka, chudí i bohatí lidé (tři králové), kteří přinášejí miminku dárky.

Maminky a babičky spolu s dětmi pečou vánoční cukroví a celý dům krásně voní. Někdo zapaluje vánoční vůně – františky. Zpívají se koledy a všichni se těší na Štědrý večer.

Dědův Štědrý den - Děda mi vyprávěl, jak slavil Vánoce, když byl malým klukem. Vlastně byly podobné těm mým. Děda nezdobil stromeček ozdobami, ale vzal ořech a zabalil ho do

staniolu (stříbrný obal od čokolády), který si po celý rok schraňoval až na Vánoce. Maminka upekla několik druhů cukroví. Na štědrý den se nesmělo jíst nic mastného, aby večer uviděl zlaté prasátko. K obědu byla mléková polévka s nudlemi. Děda vždy po večeři (k večeři byl většinou kapr) musel mýt nádobí, což ho zrovna dvakrát nebavilo. Po umytí nádobí se šel děda pomodlit a jeho tatínek se šel podívat, zdali už přišel Ježíšek (doopravdy však dal ukryté dárky pod stromeček). Potom tatínek zazvonil nikoli na zvoneček, ale na zvon a šlo se ke stromečku rozbalovat. Děda měl z dárků každý rok velkou radost. O Vánocích dodržovali několik zvyků – házení střevicem a pouštění lodiček. Také se šli podívat na dobytek a dali mu něco lepšího k jídlu. Prošli zahradou a přilepšili i stromkům, aby v příštím roce lépe plodily.

Jak se slaví Vánoce u nás doma - My slavíme Vánoce podobně, jako je slavil děda. Připravím si dárky a schovám je. Až přijdou Vánoce, dám dárky rodičům a ti je potom přidají k ostatním dárkům pod stromeček. Na štědrý den dopoledne s bratrem a tatínkem zdobíme stromeček. Mamka chystá jednoduchý oběd mez masa, abychom i my viděli zlaté prasátko. Odpoledne tatínka přiveze dědu ze Zálabí a slavíme Vánoce společně. Ke štědrovečerní večeři se slavnostně oblékneme a s bratrem

nejdříve zahrajeme několik koled. Máme nejčastěji hovězí polévku (mamka sice vaří rybí, ale nám moc nechutná). Dále máme k jídlu řízek (mamka opět kapra) s bramborovým salátem. Když dojdeme a dáme talíře na umytí, zjistíme, že pod talířem jsme měli 10Kč, které by nám měly přinést štěstí. Talíře nandáme do myčky (ještě že je nemusím mýt jako děda) a sklídíme stůl. Poté jdeme k obývacímu pokoji a čekáme, až Ježíšek zazvoní na zvoneček. Jakmile uslyšíme zvonek, vběhneme do místnosti. Vidíme rozsvícený vánoční stromek a pod ním plno dárků. S bratrem se dohadujeme, kdo bude rozdávat ostatním dárky. Nemůžu

se dočkat, až je rozbalím. O vánočních svátcích se také jdeme podívat do kostela na krásný betlém.

Další zvyky a obyčeje - Dalším známým zvykem je **lití olova**. Roztavené olovo se vlije do studené vody a objeví se z olova různé tvary, ze kterých se věští budoucnost.

Nebo se **rozkrajují jablíčka**. Když se rozkrojí jablko, jádřinec je buď ve tvaru hvězdičky – všichni se za rok sejdou ve zdraví nebo kříže – někdo těžce onemocní nebo zemře. Také se **pouštějí lodičky**. Do

prázdných rozpůlených skořápek se vloží svíčka a nakape vosk, aby svíčka držela. Pokud bude svíčka dlouho hořet a lodička se nepotopí, čeká nás šťastný život. Když lodička odpluje od ostatních, rodina nebude žít pohromadě. Oblíbeným zvykem je **házení střevicem**. Stoupneme si zády ke dveřím (asi 3 metry). Pak hodíme pantofli přes sebe. Když bota dopadne špičkou ke dveřím – půjdete do světa, a když dopadne patou ke dveřím, zůstanete doma. Jednou z nových tradic je **betlémské světlo**, které rozvázejí skauti po celé naší republice. Světlo se každý rok zapaluje v Betlémě a putuje celou Evropou.

Vánoce, Vojtěch Barcal, nar. 16.6.2001

Kdo by neměl rád adventní čas, Mikuláše, Vánoce a zejména Štědrý den. Spoustu dárků, vůní, dobrého jídla a rodinné pohody. Domy jsou krásně osvětlené, zdobí se stromky, zní vánoční koledy, lidé se snaží obdarovávat své blízké a být lepší. Ze všech stran nás obklopují reklamy.

Vánoce by měly být svátkem klidu, pokoje, míru. Oslavujeme narození Ježíška – Ježíše Krista v Betlémě. Mají význam pro věřící, ale hlavně pro děti.

Původně měly Vánoce a všechny svátky trochu jiný význam a kouzlo. Do církevního kalendáře byly jako svátky narození Spasitele zařazeny v Římě až v roce 336 našeho letopočtu.

Ve své práci se toto vše pokusím přiblížit. Dále popíši zvyky českých rodin v minulosti, krátce popíši čínské a americké Vánoce. V neposlední řadě popíši i průběh Štědrého dne naší rodiny a přidám vlastní zkušenosti a sdělení. Jsem rád, že žiji v dnešní době a že moji blízcí dělají maximum proto, aby naše Vánoce byly opravdu šťastné a veselé.

Zvyky, pověry a zdobení stromku - Žádné období během roku není spojeno s tolika pověrami a kouzly jako právě Vánoce. Řada obřadů a mýtů pochází z dávných předkřesťanských dob a byly spojeny s oslavou zimního slunovratu. V dobách, kdy o životě a smrti rozhodovala sklizeň a plodnost domácích zvířat se magické praktiky týkaly především zajištění dobré úrody. Věštilo se ale i o budoucnosti, zdraví, dětech, lásce, apod. Štědrý den byl pro tyto účely nejvhodnějším dnem roku.

LODIČKY ze skořápek ořechů - Je velmi důležité, aby si svou lodičku každý zhotovil sám. Při věštbě můžeme položit jakoukoliv otázku týkající se lásky, rodiny, práce, úspěchů, majetku atd. Smí se položit jen jedna jasně formulovaná otázka a to v okamžiku, kdy budete v lodičce zapalovat svíčku a spouštět ji na vodu.

A co všechno mohou lodičky prozradit

- zůstala u břehu - v příštím roce žádné změny, vše zůstane při starém
- se hned potopí - jakákoliv snaha zlepšit svou situaci bude marná
- se při plavbě dotýká jiné lodičky - láska a přátelství
- utvoří kruh s ostatními - bezproblémové soužití, vzájemná úcta, přátelství a tolerance
- se ocitne uprostřed ostatních - majitel lodičky potřebuje ochranu a pomoc, je zranitelný a citlivý
- se ocitne mimo kruh - majitel v nadcházejícím roce rodinu opustí
- se točí v kruhu - nerozhodnost, nevíte co od života chcete
- se zhasnutou svíčkou - neupřímnost, komplikovaný citový vztah
- sama dopluje k druhému břehu - získáte, po čem toužíte

ROZKRAJOVÁNÍ JABLÍČEK

U štědrovečerní večeře se při této věštbě určovalo, jak to bude se zdravím jednotlivých členů rodiny v nadcházejícím roce. Každý si rozkrojil svoje jablko. Pokud se po rozkrojení objevila hvězdička, znamenalo to, že dotyčný bude celý příští rok zdravý. Objevil-li se křížek, nevěstilo to nic dobrého.

LITÍ OLOVA

Ještě na počátku 20. století se olovo lilo o Vánocích v každé rodině. Protože však za obou světových válek byl nedostatek tohoto materiálu, tento zvyk málem upadl v zapomnění. Olovo roztavíme v kovové nádobce nad plamenem svíčky. Roztavený kov opatrně lijeme do nádoby se studenou vodou. Olovo ztuhne asi po 5 minutách a teprve potom je můžeme vyjmout z vody a zkoumat, co nám věští. Stejně jako u lodiček je důležité položit jasně a srozumitelně formulovanou otázku. Výklady mohou být různé, ale tady je několik základních.

Příklady ZÁKLADNÍCH TVARŮ:

- čáry rovné - spokojený, klidný život
- čáry vlnité - nejasnosti, zmatky, cestování
- čáry jako půlkruh - falešný přítel, zrada, rozchod
- kruh uzavřený - finanční zisk, dědictví
- kruh porušený - zklamání, špatné zdraví, špatná finanční situace
- dva kříže - zajištěné stáří
- mřížky - vězení
- zvířata - buď milosrdný

- hadi - nepřátelství, zrada
- hvězdy - úspěch ve všem
- stromy - dlouhá životní cesta

HÁZENÍ STŘEVÍCEM

Tato věštba měla odhalit mladým neprovdaným děvčatům, jestli se v příštím roce vdají. Ta, která to chtěla zjistit se na Štědrý den postavila zády ke dveřím a přes rameno hodila svůj střevíc. Pokud po dopadu špička střevíce ukazovala ven ze dveří, znamenalo to, že se dotyčná dívka do roka provdá. Pokud ne, zůstane v příštím roce svobodná.

Děvčata také hledala tvář ženicha na vodní hladině.

Co přináší smůlu : před půlnoční mší se nesmí šít, plést - protože by pak myši dílo zničily Štědrý den se nesmí čistit chlévy a stáje, pak by dobytek kulhal, na Štědrý den se nesmí prát, přináší to smůlu a neštěstí do domu , na Štědrý den nepište své milé - milému zamilované psaní, jinak by to mohlo znamenat rozchod

Co přináší štěstí:

když v noci na Boží hod vystřelíte z pušky směrem k Měsíci, čerstvý chléb upečený 25.12. a čerstvá vejce snesená 25.12 - mají kouzelnou moc, Štědrý den v pondělí - dobrá úroda, hodně medu, Štědrý den v úterý - bude hodně vína a obilíží hod ve čtvrtek - podařilo se výhodně prodat dobytekží hod v pátek - bude horké léto a krásný podzim

V 16. a 17. století chodily po vsích maškary.

POVĚRY U ŠTĚDROVEČERNÍ VEČEŘE

Podle tradice mělo být na štědrovečerním stole devatero pokrmů. Moc měla plachta, pokrývající stůl. Na jaře z ní hospodář rozséval obilí, aby bylo pěkné a nebylo potlučené od krup. Pro hojnou úrodu bylo třeba sníst nejprve lžici hrachu. Někde vařili polévku s dlouhými nudlemi, aby mělo žito dlouhé klasy. Večeře se začínala a končila modlitbou, ve které se vzpomínalo na zemřelé členy rodiny. Hospodyně nesměla vstát od stolu, jinak by jí neseděly slepice na vejcích, obsluhovala tedy děvčata. Zbytky jídla byly zakopány do země, aby byla úrodná. Když hospodyně připálí vánočky, bude o vánocích stonat. Kdo si pod štědrovečerním stolem bos šlápne na sekeru, toho nebudou bolet nohy a celý rok zůstane zdravý. Při štědrovečerní večeři přivolávají pokrmy z čočky a jáhel bohatství, drobná mince pod talířem peníze. Svobodné děvče má na Štědrý den jedinečnou příležitost: stačí, když tajně sebere devět patek od vánoček a do roka je pod čepcem. Večer před Štědrým dnem si položte k posteli ořech. Po probuzení ho rozlouskněte a snězte. Po celý rok by vám měly dát pokoj blechy a štenice, jíš-li při štědrovečerní večeři kousek okoralého chleba, bude tě držet štěstí. Piješ-li víno, čekej do roka křtiny.

Česnek a med pojišťují zdraví, hrách dodává sílu. Kdo nosí u sebe tři šupiny ze štědrovečerního kapra, toho se drží peníze.

Řetězem ovázaný trnož stolu ochraňuje rodinu před zlými duchy.

Zdobení stromku je mladší zvyk než jesličky. První zmínka pochází z roku 1750. Počátkem 19. století se objevuje v českých zemích.

Tradiční jídla

Svátečnímu hodování předcházela půst. Za starých dob se přísně dodržoval po celý advent. Rodiče slibovali dětem, že uvidí zlaté prasátko. Půst končil s východem první hvězdy.

Štědrovečerní hostina bývala z celého roku nejbohatší a byla opředena spoustou zvyků, které měly zabezpečit hojnost i zdraví a šťastný život rodiny po celý rok.

Štědrovečerní menu se vycházelo z toho, co bylo doma k dispozici, co se v létě urodilo, vypěstovalo, usušilo a uskladnilo. Ale ryba na stole našich předků se začala objevovat pouze v 19. století, a do té doby byla považována spíše za jídlo postní. Velký dostatek jídla na štědrovečerní tabuli byl zárukou blahobytu v příštím roce. Přebytek se pak dával dobytku, kořenům stromů v zahradě a studni – aby dávali nadále vodu a obživu.

Naši předkové k obědu tento den nezasedali, naopak drželi půst, aby jim Šprechta neprovrtila břicho a také proto, aby uviděli zlaté prasátko. Hladovci vyhlíželi na nebi první hvězdu, protože ta byla znamením, že mohou usednout ke slavnostní večeři.

Ubrus, který se prostíral na štědrovečerní stůl, se z magických důvodů nesměl sejmut až do Štěpána. Počet sedících u štědrovečerního stolu měl být sudý. Nohy stolu bylo třeba sepnout řetězem, což přinášelo soudržnost a celistvost rodiny v příštím roce. Provaz, jímž byl stůl obtočen, zase bránil zlodějům v přístupu do domu. A samozřejmě na stole nesměly chybět česnek, med, svěcená voda,

černý kmín - to na ochranu před zlými vlivy. Uprostřed stolu ležel vdolek zdobený šípky a kolem něho po hrsti obilí, máku, hrachu, třeba i deset hromádek. Na štědrý večer neměl mít nikdo u sebe žádnou cizí věc, protože by ho v dalším roce čekala smůla a neštěstí.

Večeře se zahajovala společnou modlitbou a poděkování Bohu za vše dobré, co přinesl i co vzal. Jako první chod se podával hrách, protože podle tradice spojoval všechny stolovníky v dobrém i zlém. Nejdříve hospodyně odebírala z mísy hrachu po lžici pro každé z domácích zvířat, potom si podle vážnosti a stáří nabírali ostatní. Jako další chody následovaly: polévky pro sílu, čočka, aby byly peníze, kuba, masitý pokrm nebo ryba pro štěstí, zelí na ochranu před zimnicí, knedlík, aby rodina byla stále sytá a trochu ovocné omáčky - muziky, aby nebylo žízně při polní práci. Jako sladká tečka štědrovečerní večeře se servírovala vánočka a cukroví. Pila se bílá káva, čaj, pivo, víno či pálenka pro dobré trávení. Od stolu nesměl nikdo vstávat, dokud všichni nedojedli.

Část pokrmů se dávala dobytku, kladla se ke kořenům stromů a sypala se do studny.

A nakonec hospodář přinášel do místnosti stromeček ozdobené ořechy, perníčky, jablíčky, sušeným ovocem, cukrovím, řetězy a svíčkami, který přes den tajně ustrojil. Potom zapalovali svíčky a všichni zpívali koledy, které se u stromečku zpívaly každý večer, dokud se neodstrojil.

Když se blížila na Štědrý den půlnoc, všichni lidé spěchali do kostela, na "půlnoční mši".

Teprve v 19. století se stal kapr pokrmem vánočních tabulí.

Církevní slavnosti a betlémy – jesličky

Ježíš Kristus se narodil ve chlévě, v prostých jeslích, poblíž města Betléma. Štědrý den souvisel v církevní tradici s následujícím svátkem – Božím hodem vánočním, dnem narození Ježíška. Liturgicky se Štědrý den označuje jako vigilie, předvečer slavnosti.

Počátek betlémů spadá do 16. století, především do doby třicetileté války. Rozšířily se díky jezuitům. Do lidového prostředí pronikly až v 18. století.

Další 2 svátky – 25.12.- **Boží hod vánoční**- Ježíšovo narození, 26.12. **Sv. Štěpán** – obchůzky po domácnostech, koledování.

Na Vánoce bychom měli udělat úklid nejen domova, ale očistit i svou duši ☺

K Vánocům patří rostliny: jmelí – zelené či pozlacené, hlavně v Anglii cesmína, dále vánoční kaktus a tzv. vánoční hvězda.

Odlíšné pojetí vánočních svátků v zahraničí - Na internetu jsem našel dva odkazy:

Vánoce v Americe - Všichni v Americe milují Vánoce. Zdobí domečky světýlky, vyklízejí poličky, aby je následně mohli zaplnit soškami Santa Clause, sněhuláků, krabičkami v zeleno/červené barvě a vším možným co jim nákupní střediska poskytla. Někdo je skromný a vlastní jeden vánoční strom, někteří mají pro jistotu vánočních stromů více. Rádi si pouštíme vánoční radiovou stanici, kde hrají vánoční písničky. Rádi se zásobíme sušenkami v zeleno/červené barvě a snažíme se nosit zeleno/červené oblečení a rádi balíme dárky do zeleno/červených vánočních papírů s motivy sněhuláků, sobů, punčoch a překvapivě Santa Clause. Vánoce v Americe nejsou špatné. Rodiny se navštěvují, společně večeří a strkají si dárčky pod stromeček. Přeji všem krásné svátky Vánoční.

(<http://au-pair.pise.cz/91638-vanoce-v-americe.html>)

Vánoce v Číně - Po mnoho let zde byli Vánoce zakázané a tak se ani neslavily. Poslední dobou však duch Vánoc proniká i sem. V ulicích se objevuje vánoční výzdoba a přání se posílají převážně mezi podnikateli samotnými, nebo se posílají zákazníkům. Objevuje se zde Americký Santa Claus v podobě malého panáčka Sengtana Laozena, kterého touží mít snad každé dítě.

Nebo se také objevuje v podobě figurky vánočního starce - Dun Che Lao Ren. V bohatších rodinách se nakupují dárky a objednávají se slavnostní večeře v restauracích, kde takováto večeře přijde na více jak polovinu běžného měsíčního platu. Vánoce ale jako takové se zde neslaví. Číňané slaví až Nový rok, který připadá na datum mezi 21. lednem až 21. únorem. Oslava Nového roku probíhá snad všude. Lidé se veselí již od rána. Zapalují se petardy a ohňostroje, svíčky a lampióny v hojném množství.

Vlastní zkušenost, Štědrý den a vánoční svátky v naší rodině - Nyní přiblížím naší rodinnou vánoční tradici. Advent, Vánoce a Štědrý den jsou našim nejoblíbenějším svátkem roku. Mnoho společných rituálů nemáme, přesto je pro nás Štědrý den něčím zvláštním a jedinečným. Slavíme i Nový rok, ale nijak bujaře, spíše u televize.

Ještě před Štědrým dnem vyrábíme u nás doma papírové řetězy, vystřihujeme z papíru ozdoby, připravujeme přání pro příbuzné a tvoříme ještě další vánoční výrobky. Před Vánoci pečeme s maminkou a babičkou cukroví. Nejraději mám úlky, jejichž recept také přikládám.

Naše babička je velmi zručná, vyrábí věnečky a svícný na hřbitovy a na ozdobu vánoční tabule. Děláme také velký vánoční úklid. Byt zdobíme různými světýlky a různými vánočními dekoracemi. Máme ozdobená okna, lustry, dveře. Toto je hlavně maminčina záliba.

Na Štědrý den vstávám brzy. Hned ráno, jak vstanu, cvičím na klavír oblíbené koledy, které pak hraji před rozbalováním dárků. Dále připravuji s maminkou nějakou chutnou snídani. Během celého dne bývá klid a pohoda. Rád se s rodiči a bratříčkem dívám na pohádky a posloucháme koledy. Jsme spolu.

Náš oběd je skromnější, protože večeře je vždy bohatá. Také na ni přijedou prarodiče a strýc. K večeři máme vždy kuřecí řízek, dospělí bramborový salát a my děti bramborovou kaši. Podáváme také dezert a to buď cukroví, nebo ovoce. S mamkou přes den nachystáme i chlebičky.

Z tohoto dne mám nejraději rozbalování vánočních dárků. Dárky rozbalujeme, až vyjde první hvězda. Preferuji zejména hračky – a to z lega. Letos jsem si předem vybíral přes internet. Přesto doufám, že mě čeká i nějaké překvapení.

Já už mám většinu dárků nakoupených. Již nevěřím na Ježíška, ale můj mladší bratr ano. Tak budeme muset vše dělat tak, aby nepoznal, že dárky nosí rodiče a blízcí.

Ze starých tradic uchováváme pouštění lodiček a krájení jablíček. Olovo již nelijeme, nedělali to ani moji rodiče, když byli malí.

O Vánocích myslíme i a naše předky. Prarodiče jezdí na hřbitov a my si doma zapálíme svíčky a myslíme na hezké chvíle, které jsme s nimi prožili.

Zajímavosti - Příprava oblíbeného cukroví: úlky

POTŘEBNÉ PŘÍPRAVY

- na úlky: 200 g moučkového cukru, 200 g mletých ořechů, 200 g mletých piškotů, 3 bílky.
- Krém: 1 a půl másla, pudink z 0,5 l. mléka, cukr, trošku rumu.
- Spodek: linecká kolečka nebo piškoty

POSTUP PŘÍPRAVY

Na spodky dám buď piškoty, nebo upeču svoje linecké kolečka. Připravím hmotu na úlky. Vše dám do mísy a rukou propracuji. Poté si připravím tvořítka na úlky a vnitřek posypu moučkou cukrem, z hmoty udělám kuličky a vtačuji je do tvořítka. Do prostředku hmoty udělám díрку- koncem vařečky a pak plním krémem. Výborné ☺

Zdroje a odkazy: Knihy: TRNKOVÁ, Klára. *Vánoční zvyky a obyčejje naší babičky*. 1.vyd. Praha: 2010, 49 s. , ISBN978-80-87209-44-8, *Vánoční skládanky- origami hvězdy, skřítki, zvířátka, andělci*. 1.vyd. Ostrava: 2010, 32 s. , ISBN 970-80-7342-202-8, VAVŘINOVÁ, Valburga. *Malá encyklopedie Vánoc*. 3. vyd. Praha: Libri, 2002, ISBN 80-7277-133-7, VONDRUŠKA, Vlastimil. *Církevní rok a lidové obyčejje*. 1.vyd. České Budějovice: Dona, 1991, neočíslováno ISBN 80-85463-03-2

Veselé kapří Vánoce aneb vánoční tradice z pohledu kaprů, Eduard Pokorný

Narodil jsem se šupinaté mamince kdesi v jihočeském rybníce. Rychle jsem vyrostl a spolu s ostatními kapříky se těšil obyčejnému rybímu životu. A pak se to stalo: vody v našem rybníce začalo ubývat a mě i s ostatními rybami to táhlo nezadržitelně dolů po proudu. Tam nás rybáři pochytili do sítí a vypustili do obrovských kádí s vodou. Někam nás vezli a potom kád' postavili na náměstí v neznámém městě. Zvědavě si náš prohlíželi děti i dospělí. Potom mě vylovili, hodili na váhu a už si mě jedna rodina odnášela v síťovce domů.

Probral jsem se v napuštěné vaně. Celá rodina pobíhala po bytě a uklízela, myla okna a zdobila je stříbrnými vločkami. Potom si zapálili svíčku na adventním věnci a usedli k obědu. Začal advent – čas čekání na Vánoce. Ve vaně se mi docela líbilo, děti mě chodily krmit a

dívat se na mě. Jen občas se mi zastesklo po rybníce, ale tatínek mi vyprávěl, že rybníky jsou teď zamrzlé ledem a není v nich útulno.

Zato v bytě bylo teploučko a voňavo – maminka s dětmi pekla a zdobila cukroví. Starší chlapeček měl za úkol napsat do školy vyprávění o lidových tradicích v období Vánoc (maminka mu musela pomáhat a tak jsem si to také poslechl):

Lidové obyčeje kolem vánoc

Vánoce začínají adventem, který je plný starodávných obyčejů.

První adventní neděli zapálíme první svíčku na adventním věnci. Každou neděli se zapálí další svíčka (svíčky jsou celkem 4).

V předvečer svátku svaté Barbory (4. prosince) svobodné ženy trhají třešňové větvičky – tzv. barborky. Pokud jim do vánoc vykvetou, říká se, že se příští rok vdají.

V předvečer svátku svatého Mikuláše (6. prosince) dostávají děti nadílku od Mikuláše, Anděla a Čerta.

Svatá Lucie (13. prosince) noci upije a dne nepřidá – odpoledne se již den nezkracuje (slunce zapadá v 16 hodin), ráno však slunce vychází stále později a to až do 21. prosince – dne zimního slunovratu.

Na štědrý den se máme postit, abychom viděli zlaté prasátko.

Večer si to vynahradíme, dáme si smaženého kapra a bramborový salát ☺

Vyprávění se mi líbilo, jen jsem nerozuměl tomu: dáme si smaženého kapra? Co tím chlapeček myslel? Přiblížil se štědrý den. Tatínek přinesl vánoční stromeček a spolu s dětmi ho ozdobili barevnými a lesklými ozdobami, na špičku připevnili vánoční hvězdu. K obědu měli nějakou zamotanou věc a říkali tomu vánočka. Odpoledne se šli podívat do kostela na jesličky a domů přinesli zapálenou svíčku, říkali, že je až z Betléma. Bylo mi to divné, protože nebyli tak dlouho pryč. Tatínek mi vysvětlil, že světlo sice pochází až z dalekého města Betléma, ale Poslechněte si historii Betlémského světla:

Historie Betlémského světla - Snahou každého světla je prozářit tmu...Takhle nějak si to museli říkat i pracovníci rakouského rozhlasu v Linci, když v roce 1986 přemýšleli, jak ozvláštnit sbírku pro zrakově postižené děti, nazvanou Světlo ve tmě. Mohla je také inspirovat pověst italského města Florencie.

Rímský papež Urban II. (1088-1099) vyzval v té době evropské rytíře, aby zorganizovali válečnou výpravu do Palestiny a osvobodili od mohamedánů především Betlém a Jeruzalém – rodiště a hrob Ježíše Krista. Podle červených křížů, které si připevňovali na oděvy, se jim proto začalo říkat „křížáci“. Dalo se na ni najmout i několik mládenců z Florencie. Jeden z nich při odjezdu přísahal, že když výpravu přežije a vrátí se, donese do rodného města plamínek ohně z věčného světla, které hoří v Betlémské basilice. Málokdo mu tehdy věřil. Po několika letech, těsně před Vánocemi, se před branami města objevilo několik otrhaných a zubožených postav, v jejichž čele šel jeden s hořící svíci. Těžko v nich Florentinové poznávali svoje syny, kteří před lety odešli z domova do války proti mohamedánům. Všichni ale přísahali, že plamínek na svíci, kterou nesli, je skutečně přímo z Betléma. Ochránili ho v každém počasí, vezli ho po souši i po moři, jen aby splnili svůj slib. Ve středověku to tak bylo první a zároveň poslední Betlémské světlo.

A nápad byl na světě! Dopravit před Vánocemi do Rakouska světlo z Betléma jako poděkování těm, kteří ochotně a rádi přispějí nějakým způsobem postiženým dětem. V té době nikdo z nich ovšem netušil, že za pár let se z tohoto nápadu zrodí jeden z novodobých vánočních zvyků.

V České republice není předávání Betlémského světla spojeno s žádnou sbírkou, ani charitativní. Je to jen akce spojená s tím, přinést radost a vánoční pohodu svému nejbližšímu okolí. Každoročně skauti vozí do Česka vánoční plamínek Betlémského světla. Je symbolem míru a přátelství. Vlákem ho skauti rozvázejí po republice, aby se dostalo do co nejvíce

domácností. Plamen k nám tradičně putuje z Betléma, přes Rakousko, kde ho rakouští skauti předávají skautským delegacím z celé Evropy.

Nezadržitelně se blížil večer a rodina začala chystat večeři. Maminka udělala bramborový salát, slavnostně prostřela stůl a zapálila na něm svíčku. Potom šli všichni do koupelny. Dlouze se na mě zadívali a jeden po druhém tiše odešli. Maminka vyndala z lednice vinné klobásy, rozpálila pánev a začala smažit. Po večeři přišla rodina za mnou do koupelny, přinesli zapálené prskavky a zazpívali si koledy. Druhý den ráno mě tatínek s dětmi pustil do řeky protékající městem.

Šťastné a veselé, náš kapříku!

Zdroje a inspirace: Leták společnosti ProfiCredit, Internet: <http://www.betlemskesvetlo.cz/>,

Vlastní zkušenost s roznášením betlémského světla, Mámino vyprávění

Vánoční čas u nás doma, Emma Koděrová

Vánoční doba začíná první adventní nedělí, kdy zapalujeme první svíčku na adventním věnci. Každý rok s maminkou a bratrem vyrábíme adventní věnce a zdobíme je spoustou ozdůbek, pentlí, ale také oříšky, větvičkami a usušenými plátky jablíček, pomerančů, nechybí ani skořice. Začínáme péct cukroví, jako první většinou

pečeme perníčky, které pak společně zdobíme. Pomáháme mamince s důkladným úklidem a na okenní parapety stavíme vánoční svícný. Ty pak po setmění rozsvěčíme, a svítí až do doby, kdy jdeme spát.

Na Štědrý den ráno bývá obvykle překvapení, ježíšek do rána ozdobí a rozsvítí stromeček, postaví pod něj krásně zabalené dárky a my se můžeme jen dívat a těšit se na večer. Celý den pak trávíme společně, sice se nám zatím nepodařilo uvidět zlaté prasátko, protože dobrot je tolik že nedokážeme odolat. Odpoledne většinou jdeme na procházku, a před večeří se scházíme s přáteli, abychom si popřáli krásné svátky.

Pak už chystáme večeři. Všichni se svátečně oblečeme, prostřeme svátečně stůl, maminka smaží kapra řízky a pro mlsné jazýčky ještě vinnou klobásu. Když dovečeříme, ještě si chvíli povídáme a čekáme, až zazvoní zvoneček, a jdeme rozbalovat dárky.

Na Boží hod vánoční obvykle chodíme ke kolínské babičce na slavnostní oběd – bývá pečené maso a knedlík se zelím, pak nás čeká stromeček a pod ním také dárečky. Na druhý svátek vánoční jedem už ráno ke druhé babičce, kde strávíme celý den. Děda je myslivec, takže ten

se vrací až k obědu, ale zato s úlovkem. Po společném obědě nás čeká také stromeček a pod ním spousta dárečků. Odpoledne trávíme venku na zahradě, kde proháníme dva psy, babička s dědou mají labradorku Astu a my papillona, Sama. Oba psi také mají pod stromečkem dárky, jsou to přeci členové rodiny, i když neumí mluvit.

Co mají dřívější Vánoce s těmi dnešními společného? To, co je společné Vánocům od nepaměti, je na jedné straně vyvrcholení církevních slavností a na druhé straně hodování všech vrstev obyvatelstva od nejbohatších po nejchudší. Hospodyňky chtěly přinést na stůl to nejlepší, co mohly, a zároveň se žilo i duchovním životem, chodilo se na mše, tedy nejen na půlnoční, ale i na hod Boží a na sv. Štěpána. Obchodníci odedávna věděli stejně jako dnes, že v době adventu jsou největší možnosti odbytu zboží, že lidé v té době nejvíce nakupují. Ignát Hermann ve svých pamětech uvádí, že za celý rok neutratili lidé tolik kolik v době adventu a době vánočních svátků.

Trhy se zaměřovaly na Vánoce, prodávaly se tam dětské hračky a vánoční ozdoby, ale ozdoby velmi jednoduché. Před sv. Mikulášem se prodávaly různé figurky Mikuláše, čerta, anděla nebo figurky ze sušených švestek, loutky, ale opět velmi jednoduché a lidové, které nebyly drahé. Luxusnější loutková divadla se prodávala ve specializovaných obchodech. A pak tu byly betlémy, dovážené především z Příbramska, a zase velmi jednoduché a levné. Figurky

měly z hlíny pomalovanou hlavičku, ručičky a nožičky a tělo sestavené z hadříků. Vypadaly docela věrohodně.

Prodávaly se také papírové vystřihovací betlémy, ty k nám přišly z Německa, ale v Praze bylo dost papírníků a tiskařů, kteří ve své režii papírové betlémy tiskli a prodávali také. Bohužel se archů těchto pražských lidových betlémů dochovalo jen velmi málo.

Co bylo tehdy dobrým dárkem, liší se to od dnešní doby?

Hodně se utrácelo za jídlo, ale pokud šlo o dárky, to byla záležitost pro bohatší vrstvy, střední a chudší vrstvy obdarovávaly hlavně své děti. Šlo o velmi praktické dárky, ošacení, boty. Hračky bývaly záležitostí výjimečnou, ale i na mikulášském trhu se prodávaly. Šlo o hračky velmi levné. To, na co jsme dnes zvyklí, že pod stromečkem je kupa dárků – a někdy hodně drahých –, v těch dobách neexistovalo. Zajímavé je, že i knihy se v té době darovaly jen málo a dětské knihy se začínají objevovat dokonce až ve druhé polovině 19. století.

Oslava Vánoc, vánoční zvyky a obyčeje - Vánoce jsou v křesťanské tradici oslavou narození Ježíše Krista. Spolu s Velikonocemi a Letnicemi patří k nejvýznamnějším křesťanským svátkům, slaví se od 25. prosince do první neděle po 6. lednu, jako datum Kristova narození. V České republice je však za vrchol Vánoc považován Štědrý den, 24. prosinec, coby podvečer samotné slavnosti, do Vánoc je někdy zahrnována i doba adventní, která Vánocům předchází. K Vánocům se pojí nejrůznější tradice, k nimž se řadí **vánoční stromek a jesličky, vánoční dárky**, které nosí Ježíšek, či **vánoční cukroví**.

Moje oblíbené vánoční cukroví

Čokoládové košíčky s cappuccino krémem.

Suroviny: Bílá čokoládová poleva, tmavá čokoládová poleva.

Krém: Tuk - 1/4 kostky, 1/4 Salka, 1 balíček cappuccina v prášku.

Postup: Kápneme asi čajovou lžičku od každé polevy do kovové formičky. Pomocí stěrky rozetřeme po formičce, zkusíme udělat mramorovou kresbu. Vrstva na stěnách by měla mít asi dva až tři milimetry. Dáme ztuhnout do ledničky. Po ztuhnutí formičku namočíme do horké vody a za pár vteřin se čokoláda na kraji trochu rozpustí a jde krásně vyloupnout ven.

Jak se slaví Vánoce u nás, tedy v Čechách a v jiných krajích?

Vánoce v Čechách - Vánoce jsou považovány za nejdůležitější svátek i pro nekřesťany, kteří ho spojují se zakončením roku a je to den, kdy má být celá rodina pohromadě. Vánoce jsou slaveny 24., 25. a 26. prosince. Všechny tři dny jsou oficiálním státním svátkem. S vánočním slavením je spojeno množství místních či národních zvyklostí. U nás je zřejmě nejrozšířenějším zvykem vztyčení vánočního stromu či stromku, který se zdobí vánočními ozdobami, a pod který se v rodinách kladou dárky. V Čechách se tento zvyk objevuje roku 1560 v kostele sv. Klimenta v Praze. Charakter Vánoc do značné míry ovlivňují také koledy. 24. prosince bývá tradicí, že se schází celá rodina na slavnostní večeři. Samotná večeře se tradičně skládala z rybí polévky, bramborového salátu s kaprem a během její konzumace se dodržovaly jisté zvyklosti: mohlo se tak připravit o talíř více pro nečekanou návštěvu, případně položit pod talíř minci či šupinu. Po večeři bývá zvykem rozbalovat vánoční dárky, které dětem v českých zemích přináší Ježíšek (nebo rodiče).

Vánoce v Dánsku - Lidé v Dánsku si o Vánocích zdobí dům postavičkami skřítků, kterým se říká *nisser*. Můžou být různě velcí, mají špičatou čepičku a jsou oblečeni do dánských národních barev (červené a bílé). Jsou to právě tito skřítkci, kteří večer 24. prosince nadělují dárky. Drobné dárečky a sladkosti se zavěšují na větve vánočního stromečku. Večer se rodina sejde u stolu, na kterém nesmí

chybět husa, kachna, popřípadě vepřová pečeně s červeným zelím jako hlavní chod. Speciální dezertem je rýžový nákyp se zapečenou mandlí, jejíž nálezce dostane zvláštní dárek. Po večeři rodina přesune ke stromečku, kolem kterého tančí dokola a drží se za ruce a zpívají koledy.

Vánoce ve Švédsku - Prvním vánočním svátkem je ve Švédsku 13. prosinec, Den sv. Lucie. Tento svátek se podobá českému Mikuláši. Hlavním chodem sváteční večeře je sušená treska s bílou omáčkou, dalším tradičním pokrmem je kořeněný chléb s hřebíčky a zázvorem. Jako vánoční specialita se podávají i vařené fazole se slaninou a cibulí nebo malé klobásky. Po večeři přichází nadělovat dárky příhrblý dědeček Jultomten (Vánoční muž) za pomoci skřítků Julnissarů. Je zvykem na dárky místo jména obdarovaného napsat krátký verš charakterizující danou osobu, která se má podle toho o svůj dárek sama přihlásit.

Jultomten je švédská verze Santa Clause nebo Ježíška. Je to skřítek, který žije pod podlahou domu a jezdí na kozách jménem Julbocker. I když byla tato pohanská tradice zakázána církví i státem ve středověku, přetrvala jako švédská dovolená tradice v soukromí. (pozn. Wikipedie)

Vánoce v Polsku - V Polsku začínají Vánoce večer 24. prosince v okamžiku, kdy se na nebi objeví první hvězda. Poláci slaví svátek sv. Mikuláše 6. prosince, ale tento den Mikuláš přináší dárky jen dětem. K vánočnímu času patří také jesličky v kostele, v jejichž pozadí se často místo betlémské krajiny zobrazují polská města a historické stavby. Sváteční stůl nebo i podlaha se zdobí trochou slámy, která má připomínat, že se Ježíšek narodil ve chlévě. Na začátku štědrovečerní večeře se rodina a hosté dělí oplatkou. Je to symbol smíření a příležitost přát si všechno nejlepší. Zvykem je prostírat u štědrovečerní večeře jeden talíř s přiborem navíc, pro případného hosta. Hlavní jídlo je smažený kapr a jiná jídla z ryb. Před tím se obvykle podává červený boršč a taštičky s houbami, které připomínají tvarem uši, pak taštičky se zelím s houbami, a jiná postní jídla. V různých částech Polska se jedí různé vánoční pochoutky: např. pro Slezsko je typický namočený perník s rozinkami, ořechy, mandlemi a sušeným ovocem, a také makůvky - rohlíky máčené ve sladkém mléce a obalované v máku. Na Vánoce se také peče perník.

Oslava Vánoc v jiných koutech světa - Vánoce se slaví na mnoha místech po celém světě a to i tam, kde křesťanství nemá silnou tradici či stoupence; slaví se zvláště v Evropě, Americe, Austrálii, Africe a částečně i Asii. Samotná oslava Vánoc se však značně liší s ohledem na historické tradice či víru obyvatel.

Filip Pros

Některé z vánočních tradic také dodržujeme v naší rodině. Vždy 4. prosince jdeme na zahradu a trháme třešňovou větvičku - Barborku. Hned po příchodu čerta a Mikuláše tzn. po 5. prosinci, začíná mamka péct vánoční cukroví. Tradičně se u nás polovina cukroví do Vánoc vždy sní. Co se týká štědrého dne a večera, většinou neobědváme, ale mlsáme různé dobroty, které patří k Vánocům. Večeříme však brzy, už kolem 16 hodiny. Nevečeříme kapra, ale řízek s bramborovým salátem a vinnou klobásu. A protože během dne nejíme žádné maso, tak po večeři čekáme vždy na zlaté prasátko (zatím se nám nepoštěstilo a nikdy k nám nezavítalo.) Po večeři také pouštíme lodičky vyrobené z ořechových skořápek a rozkrajujeme jablíčko. Vánoce se mi líbí, když je hodně sněhu. Také kvůli dárkům, které nám dává Ježíšek (maminka.) Už se na ně těším. Těším se také na novou televizi, až budu moct sledovat všechny pohádky na velké obrazovce. (Ježíšek nám přinese totiž novou televizi.) Vánoce jsou svátkem klidu a pohody.

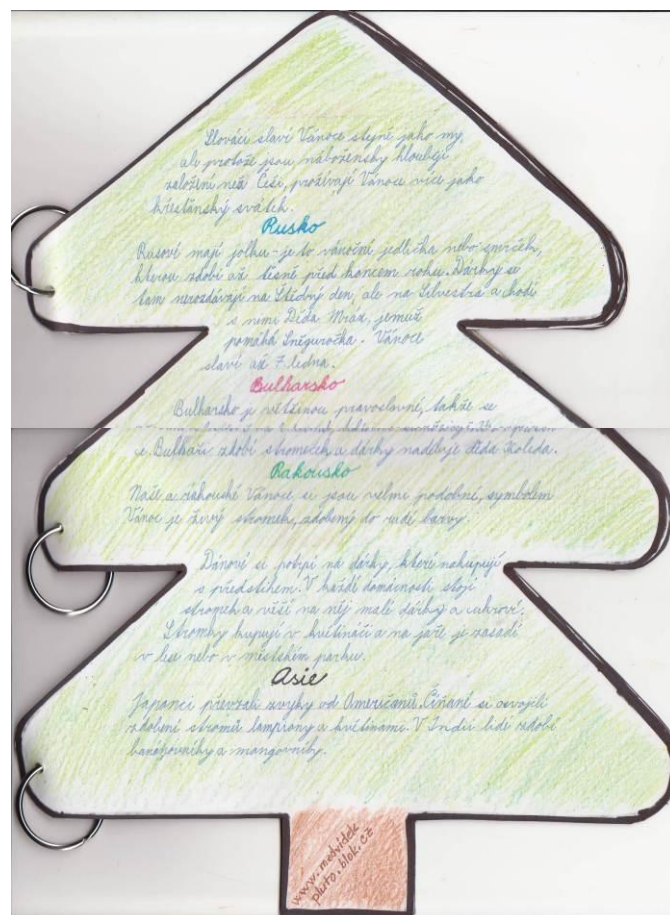
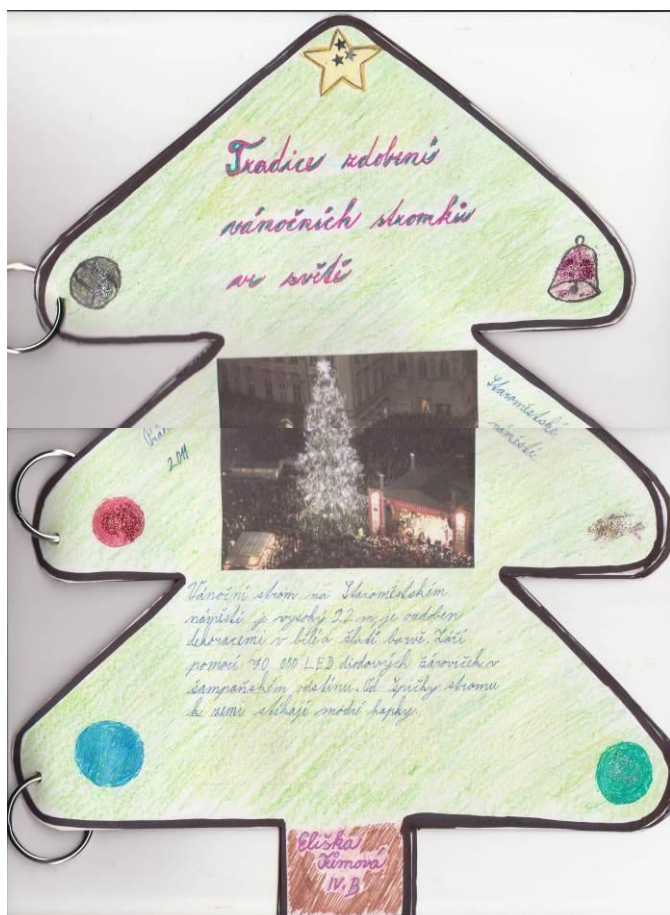
Vánoce začínají první adventní nedělí. Advent představuje dobu čtyř týdnů před Vánocemi.

1. adventní neděle - železná, 2. adventní neděle - bronzová, 3. adventní neděle - stříbrná, 4. adventní neděle - zlatá.

Tradicí je, že se každou tuto neděli zapaluje jedna svíčka na Adventním věnci. Dříve na Adventním věnci nebyly jen čtyři svíčky, bylo jich tam 24.

Další v pořadí je tradice trhání třešňové větvičky. Říká se jí **Barborka**. Vždy 4. prosince po setmění se utrhnou třešňová větvička a dá se do vázy. Pokud větvička na vánoce rozkvetne, dívka, která se chce vdát, by se do roka tedy mohla vdát.

Svatý Mikuláš byl biskup, který pocházel z Turecka (Myry.) Byl pověstný tím, že rozdával lidem, kteří byli chudí to, co potřebovali. Když vypuklo pronásledování křesťanů, byl i Mikuláš ve vězení. Zemřel 6. prosince mezi léty 345-351. V celé Evropě nyní chodí Mikuláš doprovázen čerty a anděly. Proto chodí Mikuláš, čert a anděl den před jeho smrtí.

Vánoční čas pomalu skončil a vrátili jsme se do školních lavic. Blíží se konec 1. pololetí – musíme ještě napnout síly a předvést, co jsme se naučili, co dobře umíme. Na vysvědčené chceme samé pěkné známky. Příležitost ukázat a zužitkovat to, co jsme se naučili v tomto pololetí, budeme mít při projektovém dnu

„Co už umíme“ - napříč celým 1. stupněm.

Každý si bude moct podle svého zájmu – a také podle volného místa - vybrat. Proto je potřeba s vybíráním neotálet a rychle požádat paní učitelku, aby nás zapsala na volná místa. Kdo si vybere rychleji, ten se dostane tam, kam chce a nebude muset tolik přebírat.

Na výběr je z těchto dílen:

Guess who Am I – Hádej, kdo jsem - pro děti z 3. – 5. ročníku

Zaměření: anglický jazyk, výtvarná výchova, člověk a svět práce, **Pomůcky:** psací potřeby, nůžky, obrázky s různými činnostmi (vyjádření sloves)

Detektivové na stopě – pro děti 1. – 5. ročníku

Zaměření: český jazyk, rébusy, výtvarná výchova, **Pomůcky:** psací potřeby, lepidlo, pastelky, fixy, nůžky

Zvířátka nejen v ZOO – pro děti 3. – 5.ročníku

Zaměření: český jazyk, anglický jazyk, matematika, **Pomůcky:** plyšové zvířátko ze zoo a vystřižený obrázek, slovník česko- anglický, psací potřeby, pastelky, fixy, lepidlo

Hrátky se zvířátky – pro děti

Zaměření: **Pomůcky:** psací a kreslicí potřeby, nůžky, lepidlo, kniha o zvířatech, rulička od toaletního papíru, bavlnka, jehla, vystříhané obrázky zvířat, plyšové zvířátko

Z ptačí říše – pro děti 1. – 3.ročníku

Zaměření: člověk a jeho svět, výtvarná výchova, člověk a svět práce, český jazyk, matematika, **Pomůcky:** penál, kufřík, obrázky ptáků, knížky o ptácích

Hry s knoflíky – pro děti 1. – 3.ročníku

Zaměření: matematika, český jazyk, výtvarná výchova, tělesná výchova, člověk a svět práce, **Pomůcky:** 20 knoflíků, lepidlo, pastelky, tempery, vodovky

Veselá matematika – pro děti 1. – 5.ročníku

Zaměření: matematika, český jazyk, člověk a jeho svět, **Pomůcky:** lepidlo, pastelky

Uzlíky přátelství – pro děti 3. – 5.ročníku

Zaměření: čtení, osobnostní výchova, člověk a svět práce, **Pomůcky:** bavlnky, spínací špendlík, nůžky, pastelky

Pomáháme zraněným – pro děti 1. – 5.ročníku

Zaměření: člověk a jeho svět, český jazyk, **Pomůcky:** šátek, obinadlo (obvaz), psací potřeby, zrcátko

Hudební hrátky – pro děti 3. – 5.ročníku

Zaměření: hudební a výtvarná výchova, **Pomůcky:** psací potřeby, pastelky, temperové barvy, štětce, CD s hudbou, kterou rád/a posloucháš

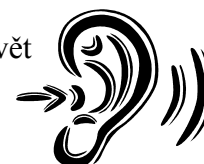

Setkání s keramikou – pro děti

Zaměření: člověk a svět práce, dramatická výchova, **Pomůcky:** pracovní oděv, dobrá nálada

Co umějí naše smysly – pro děti 1. – 5.ročníku

Zaměření: český jazyk, matematika, výtvarná výchova, člověk a svět práce, **Pomůcky:** psací náčiní, lepidlo, modelína, šátek na zavázání očí, chuť do práce a dobrou náladu

Projektový den bude ve středu 1.února – to znamená následující den

po vysvědčení. Společně v dílnách se sejdeme ještě ve čtvrtek 2.února – to svou práci v dílnách zhodnotíme – děti i vedoucí dílen – a z těchto výstupů vznikne další číslo Projektových novin. Tak se vlastně všichni staneme novináři – redaktory.

Ve které třídě budeme pracovat a s kým, to se dozvíme v pondělí 30.ledna (den před vysvědčením). Tato informace bude zveřejněna na nástěnce v přízemí 1.pavilónu v hale – na obvyklém místě. Každý bude mít dost času, aby zjistil, ve které třídě bude pracovat, kdo bude jeho vedoucí dílny a kde je uvedená třída. Třídní učitelé vám jistě poradí. A patroni ze 4. a 5.ročníku určitě dovedou své mladší kamarády do dílen tak, aby nikdo nemusel ve středu nic hledat.

Tak teď už zbývá jen pečlivě a včas vybírat, nechat se zapsat na volné místo a všichni se budeme těšit na společnou práci.

Redakční rada: žáci 4.B, 5.A, 5.B. Převážná část příspěvků vznikla při vyučování, články o Vánocích jsou zkrácené verze měsíčních prací žáků 4.B.